

Tuula-Hannele¹ ja Ossi Ikonen E-mail: ossi.v.ikonen@elisanet.fi

Nettikuva
Bergvikin
kartanosta.
<https://www.bergvik.fi/>

2

OTTEITA AAPELI SAARISALON KIRJOISTA:

Aapeli Saarisalon kirjasta Ihmisen Poika: ”Messiaan valtakunta täällä maan päällä, missä luomakuntakin saa siunauksensa, on tunnettu jo Vanhan testamentin profetioissa... Ilmestyskirjan luvussa 20, jossa se mainitaan tuhatvuotisena valtakuntana”, 1986, s. 222. ”Me kristityt olemme taipuvaisia uskomaan, että Jumala on peruuttanut Israelille antamat lupaukset ja siirtänyt ne ’kirkolle’... Asia ei kuitenkaan ole näin... Tämän aikakauden uskovat saavat siis maistaa etukäteen Israelin siunausta, sillä ’pelastus on juutalaisista’. (Joh 4:22). Jumala ei ole peruuttanut antamiaan lupauksia vaan vahvistanut ne (Room 15:8)”, emt. s. 225.

VANHAN JA UUDEN LIITON MESSIAANISUUS ©³

Ja te, veljet, olette lupauksen lapsia, niin kuin Iisak oli (Gal 4:28).

Raamattu on Israelin perintö - Sosiaalihistoriallinen tarkastelu

¹ Tri Tuula-Hannele Ikonen, s. 1948 (YTT, THT, VTM) on perehtynyt erityisesti juutalaistutkimukseen viimeisen 25 vuoden aikana. Hän on EAJS:n (the European Association for Jewish Studies) tiedeorganisaation jäsen (<https://www.eurojewishstudies.org/directory/search-result/?type=scholar&country=Finland>) Ossi Ikonen, s. 1947 on evankelista ja eläkkeellä siviiliammattistaan (projekti-insinööri, AMK). Julistustyössään hän on keskittynyt mm. Lopun aikaan. - Dr. Tuula-Hannele Ikonen, Independent researcher, PhD, Member of the European Association for Jewish Studies (EAJS) <http://eurojewishstudies.org/directory/search-result/?type=scholar> <http://independent.academia.edu/TuulaHanneleIkonen> Daughters of the Vale of Tears. Ethnographic Approach with Socio-Historical and Religious Emphasis to Family Welfare in the Messianic Jewish Movement in Ukraine 2000. Doctoral Dissertation, <http://tampub.uta.fi/handle/10024/67982> Paluu raamatulliseen perhemalliin-teos: https://www.amazon.com/s/ref=nb_sb_noss/146-2210243-2844704?url=search-alias%3Dstripbooks&field-keywords=Ikonen+Tuula-Hannele

² <https://www.bergvik.fi/>

³ © Jos käytät tätä lähdetä, ilmoita kirjoituksen nimi ja kirjoittajat.

SISÄLLYSLUETTELO:	Sivu
1. Johdanto	2
2. Messiaanisuuden ytimessä on Jerusalemin temppeli	4
3. Mitä aikaa elämme?	9
4. Messiaan aikakausi – Tuhatvuotinen valtakunta	10
5. Ylösotto eli ylöstempaaminen	12
6. Messias-odotus	15
7. Vieraat eivät enää kulje Israelin maan läpi	18
8. Aapeli Saarisalon opetusta	21

1. JOHDANTO

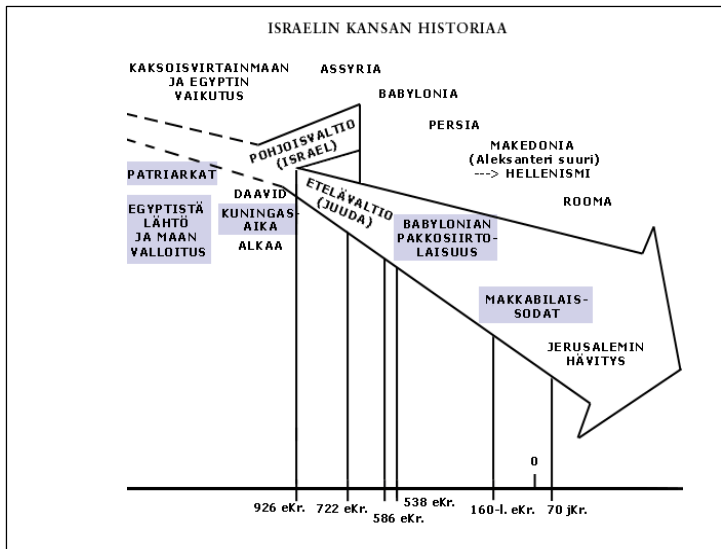
Elämme nk. Lopun aikaa, joka alkoi jo Jeesuksen ja opetuslasten aikana 2000 vuotta sitten. Monet raamatunoppineet ovat tutkineet, mitä tämä lopun aika tarkoittaa. Se tarkoittaa mm. Messiaan odottamista. *Vanhan liiton juutalaiseen messiaaniseen traditioon* kuuluu Daavidin suvusta polveutuvan Messiaan odottaminen. Hän Kuninkaana ja herrojen Herrana nousee ennalleen asettamaan Israelin hengellisen ja maallisen suuruuden. Kristittyjen ja Jeesukseen uskovien juutalaisten *Uuden liiton messiaaniseen odottamiseen* liittyy näkemys Jeesuksen tulemisesta toisen kerran maan päälle. Molemmat, Vanhan ja Uuden liiton uskovat, odottavat Messiaan saapumista.

Vaikka hyvin tiedämme, että vain Jumala yksin tietää, mitä tulee tapahtumaan, on olemassa runsaasti erilaisia käsityksiä ja oppeja Lopun ajasta. Tässä esityksessä käsittelemme joitakin Lopun aikaan liittyviä tapahtumia, sekä joitakin *toisistaan poikkeavia raamatuntulkintoja* Lopun ajoista. Selkeyden vuoksi esitämme nöyrästi raamatuntutkimuksemme pohjalta myös oman Lopun ajan näkymme, koska sitä on pyydetty. Bergvikin Juhannukseen valmistautuessamme koimme suurta iloa huomattessamme, että monissa kohdissa olemme päätyneet Aapeli Saarisalon jalanjäljille (mm. uudestisyntymisen välttämättömyys, ekklesia eli Jumalan lasten hengellinen seurakunta, Tuhatvuotisen valtakunnan odottaminen, morsiusseurakunta, Jumalan lupaukset Israelille ja juutalaisten papistehtävä, jne.). Aapeli Saarisalon raamattu-uskollisuus runsaassa kirjallisessa tuotannossa on esimerkillistä. Hänen teoksensa ravitsevat kyseleviä mieliä ja janoavia sieluja.

Ennen kuin Jeesus noutaa ns. morsiusseurakuntansa (=uudestisyntyneet uskovat) maan päältä ns. Karitsan häihin ylösotossa, ihmiskuntaa kohtaa suuri 7 vuoden pituinen ahdistuksen aika. Yhdymme monien käsitykseen siitä, että on olemassa morsiusseurakunnan ylösotto eli ylöstempaaminen. Jeesus noutaa seurakuntansa näkyvällä tavalla. Se tapahtuisi puolessa välissä vaivanaikaa. Seitsevuotiskautta seuraa maan päällä fyysisesti Tuhatvuotinen valtakunta, jota kutsutaan rauhan ajaksi. Jumala tulee palauttamaan ennalleen mm. Sanansa, seurakuntansa ja Israelin. Tämän ajanjakson jälkeen tulee Viimeinen Tuomio, jossa Kirjat avataan ja kaikki ihmiset tuomistaan sen mukaan kuin Kirjoihin on kirjoitettu. Saatana joukkoineen heitetään tuliseen järveen lopullisesti. Edelleen tämän jälkeen seuraa se, että Jumalan kansa pääsee Uuteen Jerusalemiin, joka on kaikkien niin juutalaisten kuin muidenkin kansojen uskovien yhteinen koti. Jumala luo Uudet taivaat ja Uuden maan.

Raamattu on kaikille kansoille tarkoitettu *Israelin perintö* ihmiskunnan pelastumiseksi. Jumala ilmoittaa tahtonsa Raamatussa. Käytämme 1933/1938 käännöstä, mitä pidämme käytettävissä olevista käännöksistä parhaana. Virheettömän Raamatun alkutekstin löytämiseksi käytämme sivustoa <https://www.iankaikkienensana.net/>

Juutalaisilla ei ole toisenlaista pelastustietä kuin pakanakansoilla. Ainoa Pelastaja on Herramme Jeesus Kristus.

KUVA: ISRAELIN KANSAN HISTORIAA

Helsingin yliopiston verkkosivusto.⁴ Eri lähteissä ajanmääritykset ovat toisistaan poikkeavia, erilaisia. Artikkelin lähteitä: Raamattu 1933/1938, myös Septuaginta-käännökset

<http://ccat.sas.upenn.edu/nets/edition/> ja <https://www.iankaikkinensana.net/>

H.H.Ben-Sasson (toim.) A History of the Jewish People, Harvard University Press, 1999.

Aapeli Saarisalon teoksia. Sivujen ”alakerran” viiteteksteissä on käytetty Wikipedia-lähteitä, koska ne vievät nettilukijan nopeasti asian äärelle.

Israel ei ole koskaan ollut suoraviivaisesti yhteneväinen geneettinen kokonaisuus (= homogeeninen etninen kansa), koska alusta lähtien heprealaiset/israelilaiset miehet ottivat vaimoja ja saivat jälkeläisiä **vierasheimoisista** (Mooses, Joosef, David ja Jaakob; Jaakobille syntyi eijuutalaisesta orjattaresta Silpasta Dan ja Naftali, ja orjattaresta Bilhasta Gad ja Asser). Myös israelilaiset naiset avioituivat vierasheimoisten miesten kanssa. Esim. 1 Aik 2. kertoo, että Israelin isien sukulinjaan tuli *egyptiläinen mies*, joka jatkoi israelilaisten isälinjaa lapsineen. Historia myös kertoo, että idumealaisen (=Edom, Esaun jälkeläinen) isän ja arabialaisen sheikin tyttären poika oli hirmuhallitsija *Herodes*, joka meni naimisiin juutalaiseen makkabiin ylimyssukuun kuuluvan Mariamman kanssa. Hän synnytti Herodekselle kolme poikaa ja kaksi tytärtä⁵. Kuningatar Ester oli Persian kuninkaan Ahasveroksen puoliso. Uuden testamentin puolelta Apt 16:3. tiedämme, että ”Paavali tahtoi häntä mukaansa matkalle ja otti hänet ja ympärileikkasi hänet juutalaisten tähden, joita oli niillä paikkakunnilla; sillä kaikki tiesivät, että hänen isänsä oli kreikkalainen”. Ympärileikattu poika oli Timoteus, siis uskovon juutalaisäidin poika, jonka äiti oli avioliitossa kreikkalaisen kanssa, jne.

Aapeli Saarisalo: ”Ei ole enää olemassa varsinaista Juudan heimoa eikä Daavidin sukua, sillä nykyiset juutalaiset ovat kaikkien kahdentoista sukukunnan hajanaisia ja toisiinsa sekaantuneita jälkeläisiä⁶.” Huom! ”Nykyiset juutalaiset” viitanee edellä *näkyvään* Juudaan sekä heidän jälkeläisiinsä.

⁴ http://www.helsinki.fi/teol/kurssit/ekse/02_israel.html

⁵ <https://fi.wikipedia.org/wiki/Herodes>

⁶ Aapeli Saarisalo, Suuri Parantaja, 1956, s. 12.

1. MESSIAANISUUDEN YTIMESSÄ ON JERUSALEMIN TEMPPELI

Vaikka Israel ei alun pitäenkään ole ollut yhteneväinen geneettinen kokonaisuus, Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin jälkeläiset ovat **lupauksen lapsia** (Neh 9:23, 5 Moos 7:6, Ps 132:11-13, Jes 44:1, Aam 3:2, Room 11:1,2, 28, 29).⁷ Raamatussa puhutaan tässä yhteydessä **Israelin kansasta**, joka on *Jumalan valittu kansa*.

Israelin kansan *ikivanhaa historiaa* voi kuvata aikajanalla, jonka ajallinen lähtökohta on Kaksoisvirtojen maassa (nyk. Irak ja Iran) ja päätepiste toisen temppelin hävityksessä.

Aapeli
Saarisalo:
Pyhän maan
muinaisuus
(1938)

Koska *messiaanisuus* kulminoituu Temppeleihin, niin on hyvä aloittaa temppelin tarkastelusta. Lämpileikkaavana on ajatus siitä, että eläinuhreja uhrattiin syntien sovituksiksi ”Herran temppelissä” Jerusalemissa. Sitten kun Jeesuksesta tuli ihmisten syntien sovittaja Golgatalla, niin Jeesuksesta tuli Temppele, Ilm 21: 22. ”... sillä *Herra Jumala, Kaikkivaltias, on sen temppeli, ja Karitsa*”.

Jerusalem
jos unhotan
sinut ...
(1963)

Tämä temppeli-vertaus ulottuu uudestisyntyneisiin uskoviin. Koska Jeesus elää jokaisessa uudestisyntyneessä uskovassa, niin jokainen Jeesuksen oma on Temppele. ”Ettekö tiedä, että *te olette Jumalan temppeli* ja että Jumalan Henki asuu teissä (1 Kor. 3:16)?”⁸

Israelilaisen Jerusalemin historiaa on luonnehdittu siten, että se alkaa yhdestä ainoasta henkilöstä, Daavidista, ja ajasta, jolloin hän tuli Juudan ja Israelin kuninkaaksi vuonna 1000 eKr, ja jolloin hän teki **Jerusalemissa** **valtakuntansa pääkaupungin**⁹. Israelin historia on siten yli 3000 vuotta vanha, ja jos mennään patriarkkojen aikaan, niin vielä paljon vanhempi. Maanpäällisen fyysisen temppelin vaiheet liittyvät oleellisesti Israelin kansan hengellisiin vaiheisiin.¹⁰ ”Sillä Herra on valinnut Siionin, halunnut sen asunnoksensa”, Ps. 132:13. ”**Hän (=Herra) on se Jumala, joka asuu Jerusalemissa**”, Esra 1:3.¹¹

Raamattu kertoo, että neljäntenäsadantena kahdeksantenakymmenentenä (480.) vuotena siitä, kun israelilaiset olivat lähteneet Egyptin maasta, neljäntenä vuotena siitä, kun Salomo oli tullut Israelin kuninkaaksi, alkoi hän (=Salomo) rakentaa temppeliä Herralle (1 Kun. 6:1).

⁷ https://www.sley.fi/luennot/Raamattu/Vt/Vanhan_testamentin_yleisluennot/1Moos12-28B.htm

⁸ Katso myös: 1 Kor 3:17.

⁹ Munkki Serafim, Kultainen Jerusalem, 2008, s. 20: Daavid tuli Juudan ja Israelin kuninkaaksi 999 jKr.

¹⁰ Munkki Sefarim, emt. s. 16. Kaupunki voi viitata sanaan ”yerusha” eli rauhan perintöön.

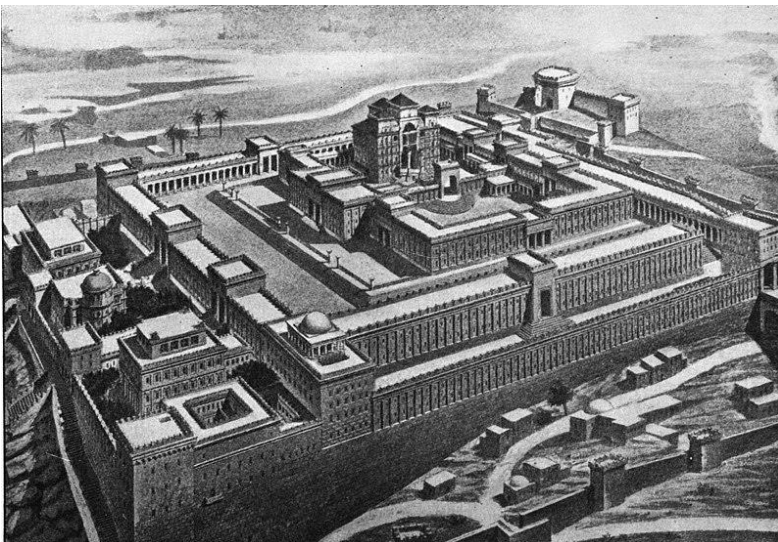
¹¹ https://en.wikipedia.org/wiki/United_States_recognition_of_Jerusalem_as_capital_of_Israel

Tempppelin rakentamisen syy oli se, että liitonarkki tarvitsi pyhätön¹². Salomo ryhtyi tempppelin rakennustyöhön Moorian vuorelle paikkaan, jossa Herra oli ilmestynyt hänen isällensä Daavidille, ja jossa Abraham oli uhraamassa Iisakia. Aabraham pani sen paikan nimeksi ”Herra näkee”. Tapahtui nimittäin niin, että Daavid rakensi vuorelle alttarin ja uhrasi polttouhreja ja yhteysuhreja Herralle. Hän huusi Herraa. Jumala vastasi Daavidille taivaasta sytyttämällä tulen polttouhrialttarille. Daavid varmistui siitä, että tässä piti olla Herran Jumalan temppeli ja alttari. Kuitenkaan Jumala ei antanut lupaa Daavidille, vaan vasta hänen poikansa Salomo sai rakentaa sen.

Raamatussa temppeliä kutsutaan nimillä *Herran huone*, *Jumalan huone*, *Pyhä temppeli* ja *Pyhäkkö*. Myöhemmin juutalaisuudessa temppeliä nimitettiin *Herran temppeliksi* (hepr. *Beit HaMikdash*), ja Raamatussakin se esiintyy tällä nimellä kohdassa 2 Aik. 8:16.

Salomon temppeliä rakennettiin vuosina 950 eKr ja se valmistui 925 eKr. Sen Kaikkeinpyhimmässä sijaitsi liitonarkki, jossa säilytettiin ns. *kirjoitettua Tooraa*. Ja suuri neuvosto eli Sanhedrin, joka kokoontui ”leikatun kiven salissa”, säilytti ns. *suullista Tooraa* (joka saanut kirjallisen muodon)¹³. Näin Temppeli korvasi Mooseksen aikoinaan rakennuttaman *Ilmestysmajan*.

Kuva: Ennallistus Salomon temppelistä¹⁴

Jes 2:2. Aikojen lopussa on Herran temppelin vuori seisova vahvana, ylimmäisenä vuorista, kukkuloista korkeimpana, ja kaikki pakanakansat virtaavat sinne.

Aapeli Saarisalo, Suuri työpäivä:
”Morsiusseurakunta on aina ollut enemmän tai vähemmän vainottuna. Kristityillä on toisaalta itsepetoksen vaara. *Armolahjat eivät auta, jos rakkaus puuttuu.* Helluntain jälkeen opetuslapsilla oli **Jeesuksen usko**. Tämä merkitsee ensimmäistä uskoa ja *ensimmäistä rakkautta.* ’4. Mutta se minulla on sinua vastaan, että olet hyljännyt ensimmäisen rakkautesi. 5. Muista siis, mistä olet langennut, ja tee parannus, ja tee niitä ensimmäisiä tekoja; mutta jos et, niin minä tulen sinun tykösi ja työnnän sinun lampunjalkasi pois paikaltaan, ellet tee parannusta’, Ilm 2:4,5. **Morsiuspuku** merkitsee sitä, että Kristus elää minussa.”

¹² Munkki Serafim, emt. s. 20.

¹³ Munkki Serafim emt, s. 159.

¹⁴ https://fi.wikipedia.org/wiki/Salomon_temppeli

Temppeli seuraa fyysisesti ja symbolisesti Israelin kansaa alusta sen loppuun asti akselilla: Jumala asui temppelissä > Jeesus Messias on temppeli > uudestisyntynyt juutalainen on temppeli.

Baabel eli babylonialaiset tuhosivat Salomon temppelin 586 eKr. Persian kuningas Kyyros antoi vuonna 538 eKr pakkosiirtolaisille luvan palata kotimaahansa ja rakentaa tuhottu temppeli uudestaan (nk. Kyyroksen edikti).¹⁵ *Toinen temppeli* valmistui viiden vuoden työn tuloksena vuonna 516 eKr juutalaisen käskynhaltijan *Serubbaabelin* johdolla.

Toinen temppeli oli entiseen Salomon temppeliin verrattuna varsin vaatimaton, mutta laajennetussa muodossa se säilyi lähes 600 vuotta.¹⁶ Toisen temppelin laajennus aloitettiin vuonna 19 eKr Herodes Suuren johdolla. Laajennusvaihe lienee kestänyt 46 vuotta, ja sen valmistumisajankohdaksi on arvioitu noin vuotta 26 jKr. Laajennettua temppeliä on kutsuttu *Herodeksen temppeliksi*.¹⁷

Temppelin nimityksissä esiintyy hieman sekaannusta. Joskus toisen temppelin eli Serubbaabelin temppelin *laajennettua temppeliä* kutsutaan kolmanneksi temppeliksi eikä Herodeksen temppeliksi, vaikka Herodes oli aloittanut laajennustyöt. Ja tuleva Hesekielin temppeli (jota ei ole vielä rakennettu) on niin ikään joissakin lähteissä saanut kutsumanimikseen kolmas temppeli.

Herodeksen temppeli vaurioitui vuonna 66 jKr alkaneen juutalaisten kansannousun yhteydessä ja tuhoutui lopullisesti 70 jKr, kun roomalaiset valloittivat Jerusalemin.¹⁸ Juudan suvusta polveutunut, Jerusalemin eteläpuolella asunut, ja Juudan kuninkaiden Jootamin, Ahaksen ja Hiskian aikana vaikuttanut *profeetta Miika* (s. noin 778 eKr) ennusti temppelin tuhon.¹⁹

Miika 3:9. ”Kuulkaa tämä, Jaakobin heimon päämiehet ja Israelin heimon ruhtinaat, te, jotka halveksitte oikeutta ja vääristätte kaiken suoran, 10. rakennatte Siionia veritöillä ja Jerusalemia vääryydellä. 11. Sen päämiehet jakavat oikeutta lahjuksia vastaan, sen papit opettavat maksusta, ja sen profeetat ennustelevat rahasta. Mutta Herraan he turvautuvat, sanoen: ”Eikö Herra ole meidän keskellämme? Ei tule meille onnettomuutta.” 12. Siitä syystä, teidän tähtenne, Siion kynnetään pelloksi, Jerusalem tulee kiviraunioksi ja temppelivuori metsäkukkulaksi.”

¹⁵ http://www.helsinki.fi/teol/kurssit/ekse/pop_pakkosiirtol.html <http://www.helsinki.fi/teol/kurssit/>

¹⁶ http://www.luterilainen.com/files/Pkoulu/VT4/VT4_15.pdf

¹⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/Second_Temple#Herod's_Temple

¹⁸ https://fi.wikipedia.org/wiki/Jerusalemin_toinen_temppeli
<http://slideplayer.fi/slide/11939519/67/images/92/Temppeli+UT:n+aikaan.jpg>

¹⁹ https://fi.wikipedia.org/wiki/Jerusalemin_toinen_temppeli [https://fi.wikipedia.org/wiki/Miika_\(profeetta\)](https://fi.wikipedia.org/wiki/Miika_(profeetta))

Vuonna 691 jKr Temppevivuorella (arab. *Al Haram al-sarif*)²⁰ saatiin viimeisetkin Herodeksen temppevin jäännökset raivattua pois²¹ ja Moorian vuorelle rakennettiin Kalliomoskeija (687-691 jKr).^{22,23} Herodeksen temppevistä jäi jäljelle vain laajennuksessa rakennettu *muurin osa*, jota kutsutaan Länsimuuriksi tai Itkumuuriksi. Kun ristiretkeläiset valloittivat Jerusalemin vuonna 1099, Kalliomoskeija luovutettiin augustinolaisille, jotka tekivät siitä kristillisen kirkon. Mutta toisesta moskeijasta Moorian vuorella eli al-Aqsan moskeijasta tehtiin kuninkaan palatsi, jota Temppeviherrat pitivät päämajanaan suuren osan 1100-lukua. Kalliomoskeijaa alettiin kutsua Temppeviherrojen aikana nimellä ”Herran temppevi” (*Templum Domini*), mikä käy esille ritarikunnan suurmestari Everard des Barresin (k. 1174) virallisesta sinetistä^{24,25}.

Rooman keisari Hadrianus, joka ei aktiivisesti vainonnut kristittyjä, – silti kristinuskon tunnustamisesta seurasi kuolema - hävitti Jerusalemin 135 jKr. Jerusalemin nimeksi tuli tuolloin Aelia Capitolina. Hadrianus oli määrännyt, että juutalaisten tuhotun Temppevin raunioiden paikalle rakennetaan uusi temppevi Jupiterille, roomalaisten jumalalle. Ja Pyhän haudan kirkon tilalle pystytettiin Venuksen temppevi²⁶. Kaikesta tästä juutalaiset raivostuivat ja 132 jKr alkoi kolmas juutalaissota eli Bar Kokhban kapina. Lopputulos oli katastrofaalinen; juutalaisilta oli pääsy kielletty Jerusalemiin kuolemanrangaistuksen uhalla.²⁷

Kolme päivää kuuden päivän sodan jälkeen vuonna 1967 israelilaiset purkivat Itkumuurin välittömässä läheisyydessä sijainneen marokkolaiskorttelin ja rakensivat sen edustalle nykyisen laajuisen Länsimuurin aukion Jumalan palvontapaikaksi ja uskonnollisia seremonioita varten.²⁸

Uskonnollisten juutalaisten yleinen käsitys on, että Moorian vuorelle tullaan rakentamaan *Hesekielin temppeviksi* (*Beit haMikdash haShlishi*) kutsuttu uusin temppevi, joka on kuvattu Hesekielin kirjassa luvuissa 40-42. Siitä tulisi ikuinen rakennus ja Jumalan pysyvä asuinpaikka. Useimpien käsitys on, että *Hesekielin*

²⁰ https://fi.wikipedia.org/wiki/Herodeksen_temppevi ks. myös http://www.helsinki.fi/teol/kurssit/ekse/02_israel.html

²¹ <https://fi.wikipedia.org/wiki/Kalliomoskeija>

²² https://fi.wikipedia.org/wiki/Herodeksen_temppevi http://www.helsinki.fi/teol/kurssit/ekse/02_israel.html

²³ <https://fi.wikipedia.org/wiki/Kalliomoskeija>

²⁴ https://fi.wikipedia.org/wiki/Everard_des_Barres

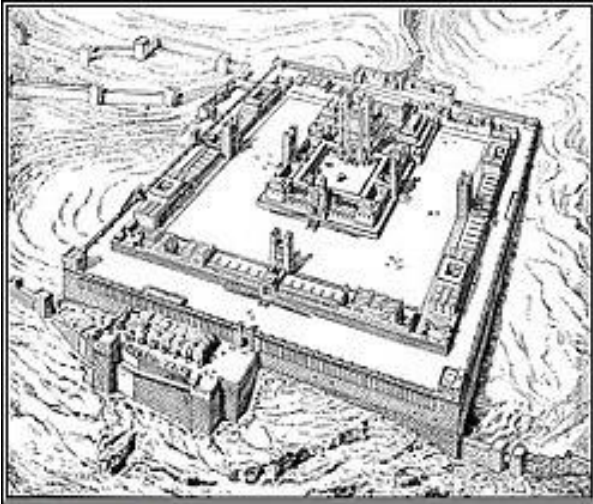
²⁵ <https://fi.wikipedia.org/wiki/Kalliomoskeija>

²⁶ <https://fi.wikipedia.org/wiki/Hadrianus>

²⁷ Israelin historia, ks. Menahem Stern, The Period of the Second Temple; Smuel Safrai, The Era of the Mishnah and Talmud (70-640), kirjassa: H.H.Ben-Sasson (ed.) A History of the Jewish People, Harvard University Press, 1999)

²⁸ <https://fi.wikipedia.org/wiki/L%C3%A4nsimuuuri>

temppeli voidaan rakentaa vasta Messiaan tullessa.²⁹ Ortodoksijuutalaiset ajattelevat, - toki vaihdellen eri ryhmissä ja asioissa - että kolmannessa temppelissä suoritetaan Mooseksen lain mukaiset uhrin kaikkialta osin. Sen sijaan konservatiivi-, reformi- ja rekonstruktionistiset juutalaiset eivät odota tätä.³⁰

Aapeli Saarisalo, Suuri Parantaja, 1956, ss.12-14

”Israelin oikean kuninkaan täytyy voida osoittaa polveutuvansa Juudan sukukunnasta ja Daavidin suvusta, niin kuin Jeesuksen sukuluettelot Matteuksen ensimmäisessä ja Luukkaan kolmannessa luvussa osoittavatkin. – Mutta miksi on tarpeen esittää Joosefin sukuluetteloa, kun Jeesus kerran ei ollut hänen poikansa? Tämä oli tarpeen juuri siksi, ettei äidinpuoleista sukuluetteloa pidetty laillisena...*Sukuluettelonsa juutalaiset rakentavat yksinomaan miespuolisten jälkeläistensä mukaan.*”

Ranskalaisen arkkitehti Charles Chipiezin näkemys Hesekielin ennustamasta temppelistä.³¹

Israelin historia jatkuu rabbiinisen juutalaisuuden ja Jeesuksen syntymän jälkeenkin aina 1000-vuotiseen Messiaaniseen aikaan asti, ja vielä tämänkin jälkeen Viimeiseen tuomioon, ja edelleen aina siihen asti, kunnes:

”Ja minä näin uuden taivaan ja uuden maan; sillä ensimmäinen taivas ja ensimmäinen maa ovat kadonneet, eikä merta enää ole. Ja pyhän kaupungin, uuden Jerusalemin, minä näin laskeutuvan alas taivaasta Jumalan tyköä, valmistettuna niin kuin morsian, miehellensä kaunistettu (Ilm 21:1-2).

Uusi Jerusalemi

Uusi Jerusalemi on se paikka, jossa Kristuksen seuraajat viettävät ikuisuutensa ja elävät iankaikkisesti. Tämä on Jumalan lupauksen lopullinen täyttymys.

Israelin merkitys on suuri tulevassa Uudessa Jerusalemissa. Sen portteihin on kirjoitettu *Israelin 12 sukukunnan nimet* ja sen muurin 12 perustukseen on kirjoitettu *Karitsan 12 apostolin nimet*. **Uudessa Jerusalemissa Herra Jumala, Kaikkivaltias, on Tempeli.**

²⁹ https://fi.wikipedia.org/wiki/Jerusalemin_kolmas_temppeli

³⁰ https://fi.wikipedia.org/wiki/Jerusalemin_kolmas_temppeli

³¹ https://fi.wikipedia.org/wiki/Jerusalemin_kolmas_temppeli

Ilm 21.1. Ja minä näin uuden taivaan ja uuden maan; sillä ensimmäinen taivas ja ensimmäinen maa ovat kadonneet, eikä merta enää ole. 2. Ja pyhän kaupungin, Uuden Jerusalemin, minä näin laskeutuvan alas taivaasta Jumalan tyköä, valmistettuna niin kuin morsian, miehellensä kaunistettu. Ilm 21. 12. siinä oli suuri ja korkea muuri, jossa oli kaksitoista porttia ja porteilla kaksitoista enkeliä, ja niihin oli kirjoitettu nimiä, ja ne ovat Israelin lasten kahdentoista sukukunnan nimet; 13. idässä kolme porttia ja pohjoisessa kolme porttia ja etelässä kolme porttia ja lännessä kolme porttia. 14. Ja kaupungin muurilla oli kaksitoista perustusta, ja niissä Karitsan kahdentoista apostolin kaksitoista nimeä... 22. **Mutta temppeliä minä en siinä nähnyt; sillä Herra Jumala, Kaikkivaltias, on sen temppeli, ja Karitsa.** Ilm. 22. 3. Eikä mitään kirousta ole enää oleva. Ja Jumalan ja Karitsan valtaistuim on siellä oleva, ja hänen palvelijansa palvelevat häntä.

3. MITÄ AIKAA ELÄMME?

Milloin me - jotka olemme elossa, jotka olemme jääneet tänne - temmataan pilvissä Herraa vastaan yläilmoihin? Milloin Herra noutaa seurakuntansa pilviin ja tuuliin (1 Tess 4:17)? Milloin Jeesus tulee perustamaan Messiaan 1000-vuotista valtakuntaa (Ilm 20:1-8³²)? Nämä ja monet muut kysymykset askarruttavat raamatuntutkijoita. Moniin kysymyksiin löytyy erilaisia vastauksia.

Risto Santala, ”VT:n Messias-odotus, Juuret I”, 1995, s. 171:
 ”...että VT:ssa olisi 456 Kristus-ennustusta”

<https://www.iankaikkinen.sana.net/>

Rovasti Risto Santala oli eläessään kiinnostunut lopun ajoista Messiaan ja juutalaisten näkökulmasta. Israelissa asuneena ja hepreakielen taitoisena hän pääsi juutalaisten käyttämien kirjalähteiden äärelle.³³ Vuosi 2018 on juutalaisen kalenterin mukaan vuosi 5778 (syksyllä 5779). Juutalaisen kalenterin vuosiluvut alkavat vuodesta 3761 eKr, jota on pidetty maailman luomisen ajankohtana. Juutalaisen kuluvan vuoden määrän voi laskea näin: vuosi 2018 + 3760 = 5778. *Rosh hashana* eli juutalainen Uusi vuosi on tishrei-kuun (syys-lokakuu) 1 ja 2 päivänä,³⁴ joten vuosi vaihtuu vuodeksi 5779 syksyllä.

Santalan mukaan juutalaisessa kalenterissa on talmudin epäluotettavan laskutavan takia 242 vuoden aukko (Santala, Messias-odotus, Juuret I, 1995, s. 36). Näin ollen jos lasketaan luomisesta alkaen, niin eläisimme oikeasti vuotta 6020 (2018+3760+242=6020) juutalaisen kalenterin perusteella. Tri Uuras Saarnivaara tuo esille toimittamassaan Pyhässä Raamatussa (Herätysseuran kirjapaino, 1987)³⁵, että kreikkalainen Vanha

³² Vert. poikkeava näkemys, Juha Muukkonen, <http://concordia.fi/second/2015/06/19/lopunajat-ja-tuhatvuotinen-valtakunta/>

³³ Risto Santala, Juuret I ja Juuret II. Risto Santala, Messias-odotus, Juuret I, 1995.

³⁴ https://jchelsinki.fi/fi/juutalainen_vuosi_ja_juhlapyhat

³⁵ Herätysseurakin kirja paino, Suolahti 1987, s. IX.

testamentti eli Septuaginta LXX on eri linjoilla kuin masoriittiseen tekstiin perustuvat raamatut. Masoriittinen raamattu pitää Adamin luomisen ajankohtana vuotta 4076, kun taas LXX (Septuaginta) pitää luomisen vuotena vuotta 5642, jolloin tässä on 1566 vuoden ero. Septuagintan mukaan vuonna 2018 eläisimme Adamin luomisesta vuotta 7660 ja masoriittisen tekstin mukaan vasta vuotta 6094. Huomaamme nyt, että on erilaisia tapoja määrittää raamatullisia ajankohtia. Meidän tulee tyytyä Jeesuksen sanoihin Apt 1:7, että ei ole meidän asiamme tietää aikoja eikä hetkiä, jotka Isä oman valtansa voimalla on asettanut. Tämä vaatii nöyryyttä.

Entä mitä sanoo tiede? Tiedemiehet puhuvat universumin kohdalla miljardeista vuosista, myös maapallomme iän kohdalla. Adamin ja Eevan luominen on ulotettu kymmenien tuhansien vuosien taakse (aikakaudelle 20 000–50 000 vuotta eKr.). DNA- ja geenitutkimus esittää³⁶ vieläkin etäisempää lähtökohtaa. Geneettisen todistusaineiston pohjalta väitetään, että ensimmäinen ihminen olisi elänyt Afrikassa noin 60 000 vuotta sitten ja Afrikan diaspora eli hajaannus olisi alkanut noin 50 000 vuotta sitten.³⁷ Evoluutioteoreetikot pitävät apinaa ihmisen kehityksen edelläkävijänä. DNA- ja geenitutkimusten tuloksia tarkkaavat uskovat joutuvat usein hämilleen näistä suunnattoman suurista vuosimääristä ja ihmisen oletetusta alkuperästä. *Miten niitä voi mitenkään sovittaa Raamatun ilmoitukseen?*

4. MESSIAAN AIKAKAUSI – TUHATVUOTINEN VALTAKUNTA

Santala viittaa juutalaisuudessa ”*Eliaan traditioon*”, joka on edustanut juutalaisten oppineiden enemmistön ajattelua. Sen mukaan ”maailma kestää 6000 vuotta: 2000 niistä on autiutta, 2000 tooran aikaa ja 2000 messiaan päiviä”. Kun 6000 vuotta on kulunut, seuraisi eräiden juutalaisten lähteiden mukaan 1000 vuotta kestävä *sapattikausi*, Shabaton.³⁸ Santalan mukaan tämä voisi olla ”lopun messiaan päivistä”, jonka jälkeen maailma uudistettaisiin.³⁹ Saman asian oli tuonut esille Aapeli Saarisalo

³⁶ ”Sekä Jumalan yleisen että erityisen ilmoituksen nojalla uskon, että Jumalan luoma **universumi on 15–20 miljardia vuotta vanha, maapallo on 4–5 miljardia vuotta vanha ja elämä on 4 miljardia vuotta vanha**. Uskon, että Jumala erityisesti loi ensimmäiset ihmisyksilöt, **Adamin ja Eevan, 20000–50000 vuotta sitten** tiettyyn historialliseen ja tarkasti rajattuun paikkaan, Paratiisin alkutilaan. Jumalan armosta ihminen luotiin synnittömään ja kuolemattomaan tilaan, josta hän saattoi kuitenkin langeta.” (Lähde ei ole julkinen, mutta kirjoittajien tiedossa). Ks. myös https://en.wikipedia.org/wiki/The_Journey_of_Man

³⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/The_Journey_of_Man

³⁸ <http://concordia.fi/second/2015/06/19/lopunajat-ja-tuhatvuotinen-valtakunta/>

³⁹ Risto Santala, Messias-odotus, Juuret I, 1995, s. 36.

kirjassaan Suuri Parantaja, 1956, s. 20. Saarisalon mukaan ”näin on selvästi lausuttu, että Messiaan olisi pitänyt tulla neljän tuhannen vuoden kuluttua, siis samoihin aikoihin kun kristityt sanoivat hänen tulleen”. – ”Tämä osoittaa, että sen ajan juutalaisilla oli sama Messiaanaika kuin kristityillä, mutta nykyajan juutalaisilla on sen sijaan aivan oma oppinsa. Ristiriidan sovittamiseksi juutalaiset sanovat, että Messiaan tulo oli riippuvainen heidän parannuksestaan, ja kun he eivät tehneet parannusta, ei Messias tullut...(tekstissä myöhemmin) Näin Talmud osoittaa vääräksi sen ajatuksen, että Messias-kuninkaan tulo riippuisi Israelin katumuksesta. Messiaan piti tulla määrääaikana, ja kun tämä aika on kauan sitten mennyt ohi, onkin Messias jo tullut. Vanhat rabbit kertovat, että Messias syntyi temppelin hävityksen aikoihin”, emt. ss. 20, 21). Kol 4:4. ”Kun aika oli täytetty, lähetti Jumala Poikansa...”

Kristinuskossa esiintyy Tuhatvuotiseen valtakuntaan liittyvä perusajatus, joka sisältää maanpäällisen onnen ja rauhan aikakauden. Siis olisi jonkinlainen *välivaihe* synnin hallitseman nykyisen maailman ja kaiken loppuna olevan *viimeisen tuomion* ja siitä alkavan iankaikkisuuden välillä. Tätä näkemystä kutsutaan nimellä *kiliasmi*.

Aapeli Saarisalo, kirjassa Suuri työpäivä, 1977: ”Tuhatvuotisessa valtakunnassa maa on täynnä Herran tulemusta, niin kuin vedet peittävät meren (Jes 11:9). Taivaan kuninkuus ja seurakunnan herraus on jo annettu Kristukselle, mutta herruuden käyttövalta maan päällä puuttuu vielä. Tulevista tapahtumista voidaan esittää seuraava luettelo: Israelin kärsimykset, Taivaan merkit, Israelin kääntymys, Pyhän Hengen vuodatus Israelille, Pyhän Hengen vuodatus kaikille kansoille.”

Läheskään kaikki eivät usko Tuhatvuotisen valtakunnan esiin nousemiseen. Luterilainen.net –sivusto määrittelee luterilaisen Tunnustuskirjojen mukaisen näkemyksen. Sen mukaan Herran takaisintulon jälkeen koittaisi viipymättä viimeinen tuomio (Matt 25:31). Toisin sanoen, kun evankeliumi on julistettu kaikille kansoille, sen jälkeen tulisi totaalinen loppu. Piste. *Jeesuksen takaisintulemisen ja ”ajan loppumisen” välissä ei olisi enää mitään välivaihetta, siis tuhannen vuoden ajanjaksoa.* Tämän ajattelun ytimessä on se, että Tuhatvuotinen valtakunta kuuluisi Kristuksen kirkon aikaan, jota on jo eletty noin kaksi tuhatta vuotta.⁴⁰ Lisäksi tulkitaan niin, että Ilmestyskirja ei tunne lainkaan ajatusta maanpäällisestä Tuhatvuotisesta valtakunnasta, vaan se on taivaassa. Johanneskin näki sielut hallitsemassa taivaassa, eikä suinkaan maan päällä. Tässä ajattelussa Vanhan testamentin profetioita pidetään kuvitteellisina, koska niissä ei koskaan mainita Tuhatvuotista valtakuntaa.

⁴⁰ <http://concordia.fi/second/2015/06/19/lopunajat-ja-tuhatvuotinen-valtakunta/> Juha Muukkonen

Em. selityksen mukaan Kristuksen paluuta seuraa heti saatanan ja sen joukkojen tuomitseminen ja iankaikkisen elämän alkaminen joko taivaassa tai kadotuksessa – ilman tuhatvuotista välivaihetta. Kristuksen ja pyhien tuhannen vuoden hallinta toteutuu tämän mukaan jo Pyhän Hengen ja seurakunnan aikakautena Golgatan ja Kristuksen paluun välillä.⁴¹ Jeesuksen paluu liittyy siten ”kaiken ennalleen asettamiseen” (apokatastasis panton, Apt 3:21). Luterilainen.net sivusto kertoo, että Jumala asettaa kaiken jälleen hyvään, oikeudenmukaiseen järjestykseen maailmankaikkeudessa. Saatanan ja synnin aiheuttamat vääristymät korjataan ja *Jumalan luo uuden taivaan ja uuden maan* (Jes 65:17; 66:22; 2 Piet 3:13; Ilm 21:1). Tätä seuraava viimeinen tuomio, jolloin ihmisten lisäksi tuomitaan myös antikristus ja hänen maailmanvaltansa (Ilm 19:17-21), saatana/paha (paha: 1 Joh 2:13; Ilm 20:2,4,7-10; Matt 25:41), langenneet enkelit (1 Kor 6:1-3; Matt 25:41) sekä kuolema ja tuonela (Ilm 20:14).

Luterilaisesta Tunnustuskirjoista poikkeavaa näkemyksestä edustaa sellainen tulkinta, että Messiaan valtakunta tarkoittaa **Tuhatvuotista valtakuntaa maan päällä** (=kiliesmi). Tämän ajanjakson aikana koko luomakunta vapautuu. Ajatellaan, että Jumala on asettanut nyt Jeesuksen viholliset Hänen jalkojensa alle, ja *Jeesus tulee näkyvällä tavalla maan päälle*. Vihollinen sidotaan 1000 vuodeksi, Kristuksessa kuolleet heräävät eloon ja 1000-vuotinen valtakunta alkaa. Monet, vaan eivät kaikki, ns. *herätyskristillisissä piireissä* kasvaneet julistajat jakavat tämän näkemyksen usein, vaikka Luterilaiset Tunnustuskirjat (joissa määritellään luterilaisen kirkon oppi) ei tuekaan tätä ajatusta. Myös ns. *vapaissa suunnissa* kannatetaan usein tätä mallia. *Kiliesmin* kannattajissa on niitä, jotka tuovat halukkaasti esille, että heidän tulkintansa mukaan Jerusalemin alkuseurakunnassa opetuslasten keskuudessa odotettiin 1000-vuotista valtakuntaa (=Messiaan valtakuntaa) ja ns. ylösottoa.

5. YLÖSOTTO ELI YLÖSTEMPAAMINEN

1000-vuotisen valtakunnan ajatusta kannattavien keskuudessa on varsin laajalle levinnyt odotus seurakunnan ylöstempaamista eli ylösotosta *Karitsan häihin*. Ylösotto-ajatusten mukaan Vapahtaja tulee *salaisesti pilvissä*, mutta Hän ei vielä tule maan päälle. Ylösotto tapahtuisi ajallisesti ennen Tuhatvuotisen valtakunnan perustamista, seitsemän vuoden ajanjaksoon nähden joko ”ennen sitä”, ”keskellä”, tai ”sen jälkeen”. Jos uskovat näin temmataa pois maan päältä ennen dramaattisia loppuhetkiä, he eivät

⁴¹ Tämän takia Vanhan testamentin profetiat toteutuvat joko Kristuksen ajallisessa hallinnassa tai uudessa taivaassa ja uudessa maassa (Jes 65:17; 66:22).

joutuisi ahdistuksen ja antikristuksen aikakauden suurimpaan ahdistukseen, jolloin Jumala vuodattaa vihansa maan päälle (Luterilainen.net). *Suurta ahdistusta* kutsutaan nimillä Vihan aika, Ahdistuksen aika ja Vaivanaika.

Tri Uuras Saarnivaaran Pyhän Raamatun alaviitteessä on esitetty sellainenkin tulkinta, että Kristuksen toinen tuleminen ja seurakunnan ylösotto ovat kaikille näkyvä, eikä salainen tapahtuma (= kaikki näkevät Ihmisen Pojan tulevan) suuren ahdistuksen jälkeen. Siis Saarnivaaran mukaan ylösotto ei tapahdu ”ennen” eikä ”puolessa välissä”, vaan ”sen jälkeen”. Uskovat ovat hänen mukaansa maan päällä läpi koko ahdistuksen ajan (punainen peto, sota, antikristus, opilliset eksytykset, kaikkien kansojen vihaamina oleminen). Enkelit kokoavat Jumalan valitut kaikista kansoista, ja silloin ei uskovat parkuvat kauhuissaan. Tähän lopun aikaan Saarnivaara sijoittaa kolme suurta sotaa: 1. Googin sota, 2. Kolmas maailmansota, 3. Harmagedonin sota (”helakanpunainen peto” ja ”väärä profeetta”/antikristus, jotka hyökkäävät Kristuksen tosi seurakuntaa vastaan). Silloin Kristus tulee enkeleineen ottamaan seurakunnan luokseen.⁴²

Vaikka aikamme raamatunoppineet taittavat peistä siitä, milloin ylösotto tapahtuu monien kallistuessa ”keskellä”-näkemykseen, niin käsitteenä ja ilmiönä ”ylösotto” on *kiistanalainen asia*. Esim. kirkkohistoria kertoo yksioikoisesti, että varhaiset kirkkoisät ja myöhemmin eläneet protestanttiset uskonpuhdistajat eivät tunteneet lainkaan ylösottoa. Tosin on kyllä esitetty spekulatioita, että vaikka he eivät käyttäneet tätä käsitettä, heillä saattoi olla ilmiöstä mielipiteitä.

Ylösotto modernina aikana alkoi lähteiden mukaan englantilaisirlantilaisen evankelistan John Nelson Darbyn (1800-1882) opetuksista. Väitetään, että hän inspiroitui nuoren skotlantilaisen Margaret MacDonaldin (1815-n.1840) hengellisistä kokemuksista ja sijoitti ne ylösottoon (engl. rapture). Opin läpimurto tapahtui Yhdysvalloissa 1920-luvulla. Sitä on erityisesti levittänyt yhdysvaltalainen eskatologi **Hal Lindsey**⁴³ (s. 1929, 88 vuotta) sekä yhdysvaltalainen pappi ja kirjailija **Timothy (Tim) LaHaye** (s. 1926-2016). Heidän näkemyksensä ovat saaneet osakseen Suomessa kiinnostusta ja kannatusta erityisesti vapaisissa suunnissa, ja - ainakin ennen - myös viidennen herätysliikkeen piirissä toimineiden keskuudessa.

⁴² Saarnivaaran Raamattu, alaviitteet ss. 45-46.

⁴³ https://fi.wikipedia.org/wiki/Hal_Lindsey https://fi.wikipedia.org/wiki/Tim_LaHaye
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/49537/URN:NBN:fi:jyu-201604252305.pdf?sequence=1>

Viides herätysliike eli viidesläisyys tunnetaan uuspietisminä, joka on ns. herätyskristillisyyttä ja syntyi viidentenä, eli rukoilevaisuuden, herännäisyyden, evankelisuuden ja lestadiolaisuuden jälkeen, evankelisluterilaisen kirkon ”virallisena” herätysliikkeenä. Viidesläisyys koostuu eri järjestöistä, joista merkittävimmät ovat Suomen Raamattuopisto (SRO, muromalaisuuden korostus), Kansan Raamattuseura (KRS, Frank Mangsin evankelioimisen korostus) ja Kansanlähetys (SEKL, herätys- ja lähetystehtäväkorostus).⁴⁴

Lindsey ennusti uskovien ylöstempauksen tapahtuvan vuonna 1981, mutta näin ei käynyt, kuten näemme.⁴⁵ Tim LaHaye kirjoitti yhdessä Jerrey B. Jenkinsin kanssa 12 osaisen kirjasarjan *Viimeisten päivien vaellus (Left Behind)* uskovien ylösoton jälkeisistä tapahtumista. Kirjasarja osoittautui valtavaksi taloudelliseksi menestykseksi, ja siitä tehtiin viihteellinen elokuva. Siitä kuitenkin puuttuu selkeä evankeliumin sanoma. Sen taustamateriaalina toimivissa kirjoissa raamatulliset tapahtumat saavat fantasiamuotoja. Väitetään, että kirjoissa opetetaan kuolleiden rukoilemista sekä rohkaistaan ruumiista poistumiskokemuksiin (New Age/okkultiikkaa), mitä tavataan edelleenkin. Kirjojen on sanottu edesauttavan Rooman painotusta. Rooman paavi kuvataan pelastettuna henkilönä, joka lopulta temmataan ylös.⁴⁶ Elokuva ja kirjat ovat saaneet ihmisten mielikuvituksen liikkeelle.

Ne uskovat, jotka eivät tue Tuhatvuotisen valtakunnan ja ylösoton näkemyksiä, korostavat sitä, että *Valitut pyhät* ovat maailmassa loppuun saakka (ei tule ylöstempaamista), ja Herra varjelee omansa kaiken pahan keskellä (2 Tess 3:3; Ilm 3:10). Raamattu kertoo, että Jumala panee *sinettinsä* palvelijoittensa otsaan, ja että uskovien kastettujen otsaan on kirjoitettu *Karitsan nimi* ja *Hänen Isänsä nimi*, ennen kuin lopun ajan kauhut alkavat (Ilm 7:3; 14:1). Nämä ovat uskovien turvana viimeisten vitsausten tullessa (Ilm 9:4).

Kuitenkin tänä päivänä on hyvin paljon niitäkin vakaita uskovia, jotka kannattavat ylösotto-ajatusta ja pitävät sitä Raamatun mukaisena tulkintana. Raamatun kohtia 1 Tess 4:16,17 sekä Ilm 20:4- eteenpäin, on tulkittu tempauksen toteutumisen näkökulmasta. Heidän joukossaan edellä mainittu ”keskellä”-opetus on varsin yleinen. Vapaiden suuntien julistajat kallistuvat usein ”ennen”-julistukseen. Perusteluna on se, että Jumala ei salli lastensa kärsivän suurta ahdistusta, siksi ylöstempaaminen on sitä ”ennen”. Joidenkin tätä ”ennen”-ajattelua *vastustavien opposenttien* mielestä Raamatun luvuissa Matt 24, Luuk 21, ja Mark 13 kerrotaan juuri niistä ahdistuksista, joiden keskellä kaikki uskovat joutuvat elämään. Tätähän Saarnivaara tarkoitti.

⁴⁴ https://fi.wikipedia.org/wiki/Suomen_Raamattuopisto https://fi.wikipedia.org/wiki/Viides_her%C3%A4tysliike

⁴⁵ https://fi.wikipedia.org/wiki/Hal_Lindsey <http://www.hallindseyoracle.com/>

⁴⁶ <http://www.kristitynfoorumi.fi/vaellusBDM.htm> Juhani Aitomaa

Jotkut raamatunopettajat ovat vankasti sitä mieltä, että 1000-vuotinen valtakunta ja tempaus tapahtumina eivät mitenkään liity toisiinsa. Ei myöskään olla yksimielisiä siitä, raivaisiko tuleva Googin sota tietä morsiusseurakunnan ylöstempaamiselle ja Israelin heräämiselle, kuten joissakin yhteyksissä on esitetty.

Summa summarum: Monet aikamme julistajat saarnaavat vuonna 2018, että Messias Jeesus tulee tempaamaan morsiusseurakuntansa ylös Karitsan häihin (Herran päivä, osa 1). Ja häiden jälkeen Messias tulee tuhannen tuhansine pyhiensä kanssa asettamaan *messiaanisen valtakuntansa* maan päälle (Herran päivä, osa 2).⁴⁷ Valtakunta on ihana (Jes 65:20-25; Ilm 21:1-3, 10). Raamattu kertoo, että Jeesuksen opetuslapset odottivat Jeesuksen takaisintuloa ja Messiaanista valtakuntaa. – Vaikka Raamatussa on *vähän*, siinä on kuitenkin *riittävästi* ilmoitusta siitä, että 1000-vuotinen valtakunta tulee; tämä on monien tämän ajan uskovien käsitys. Tällöin Messiaan paluuseen liittyy se ajatus, että Jumala tulee *asettamaan kaiken ennalleen*, myös Sanansa <https://www.iankaikkinensana.net/>, seurakuntansa (ekkleesia=maailmanlaajuinen kaikista kansoista koostuva uudestisyntyneiden uskovien morsiusseurakunta) sekä Israelin. Israel saa luvatusen aseman pappiskansana pakanakansojen keskuudessa aivan loppuun asti. Tähän liittyy Israelin tehtävä, jonka kaaren näemme Raamatun alusta sen loppuun asti.

6. MESSIAS-ODOTUS

Raamatun luvut Matt 24, Luuk 21 ja Mark 13 panevat meidät ymmärtämään, että elämme ns. lopun aikaa, siis sitä lopun aikaa, jolloin sekä kristityt että juutalaiset (messiaaniset ja Vanhan liiton) odottavat Messiaasta.⁴⁸ On huomattava, että evankeliumeissa Jeesus puhui nimenomaan juutalaisille.

- 1. Ensinnäkin Messiaasta odottavat tänään Vanhan liiton ortodoksijuutalaiset** (ja muut uskonnolliset juutalaiset). He loukkaantuvat syvästi kaikkiin niihin, jotka pitävät Jeesusta Messiaana ja itseään messiaanisia juutalaisina⁴⁹. *Vanhan liiton juutalaiset katsovat olevansa aitoja ja oikeita messiaanisina*, sillä juutalaisuudessa (judaismissa) Messiaan odotus on hyvin vanhaa perua. Tällainen *messianismi* on uskoa Messiaaseen, Pelastajaan ja Lunastajaan.

Pyhissä kirjoituksissa on visio, että vapauttaja on tuleva tuomaan Jumalan suuria siunauksia ja siunauksia tuovaa persoonaa kutsutaan Messiaaksi. Hän polveutuu kuningas Davidin dynastiasta.

⁴⁷ Pastori Seppo Myyry, Riemuvuotta odottaessa, s. 19.

⁴⁸ Tämä artikkeli pyrkii valottamaan sitä, mitä tiedämme Messiaasta? Lähteinä on käytetty mm. kirjoja: dosentti Timo Eskola, ”Juutalainen nimeltä Jeesus. Monikasvoinen Messias” (2000); Risto Santala, ”Vanhan testamentin Messias-odotus, juuret I” (1995), sekä John Fieldsend, ”Messiaaniset juutalaiset” 1994.

⁴⁹ John Fieldsend, Messiaaniset juutalaiset, 1994, s. 168-

Kristityt ja *Uuden liiton messiaaniset juutalaiset* tietävät, että juutalaisten Messias on Jeesus, mutta tämä on vielä salaisuus *Vanhan liiton uskoville messiaanille juutalaisille*. Profeetta Jesaja todistaa hänen tulevasta valtasuuruudestaan näin Jes. 2:4. ”Ja hän tuomitsee pakanakansojen kesken, säättää oikeutta monille kansoille. Niin he takovat miekkansa vantaiksi ja keihäänsä vesureiksi; kansa ei nosta miekkaa kansaa vastaan, eivätkä he enää opettele sotimaan”.⁵⁰

”Messias”-sana ei esiinny suoraan Vanhassa testamentissa. – On aivan varmaa, että Vanhan liiton juutalaisissa on ollut aikojen alusta lähtien Jumalan miehiä ja naisia, joille Jumala oli valmistanut pelastuksen tien sillä tavalla kuin se on esitetty VT:ssa. Kun peite poistetaan sydämeltä, juutalaiset tunnistavat Messiaakseen Jeesuksen.

Uudessa testamentissa ”Messias”-sana esiintyy toisen temppelin ajoista lähtien Joh 1:41 ja Joh 4:25. Messiaasta käytetty nimi Vapahtaja esiintyy useita kertoja sekä VT:ssa että UT:ssa, ja nimi Kristus useita kertoja UT:ssa. Messias ja Kristus tarkoittavat ”voideltua”. Eroja kuitenkin on Uuden liiton ja Vanhan liiton messiasodotuksissa. John Fieldsend kirjassaan ”*Messiaaniset juutalaiset*” (1994) korostaa, että *rabbiinisessa ajattelussa Messias on kuningas*, joka lunastaa Israelin ja hallitsee Israelia. Messias on keskushahmo siinä, kun *Jumalan valtakunta perustetaan*. Fieldsend lainaa Sylvia Rothschildin ajatusta, jonka mukaan kristitylle Messiaan on oltava *jumalallinen*, ja Hän on ikään kuin *ihmisen Jumala*. Mutta juutalaisten Messias on pikemminkin *Jumalan ihminen*. Eroa tässä mielessä voidaan pitää teologisesti totaalisena.

2. Toiseksi Messiaasta odottavat tänään ne Uuden liiton Jeesuksen seuraajat, jotka muodostavat ”Hengellisen Israelin”. ”Hengellisellä Israelilla” tarkoitetaan uudestisyntyneiden Jumalan lasten seurakuntaa, sitä, mikä on Pyhässä Hengessä oksastettu Kristukseen, jaloön Öljypuuhun.

⁵⁰ Jes 11: 10. Sinä päivänä pakanat etsivät Iisain juurta, joka on kansojen lippuna, ja hänen asumuksensa on oleva kunnia täynnä. 11. Ja sinä päivänä Herra vielä toisen kerran ojentaa kätensä hankkiakseen itselleen kansansa jäännöksen, joka on jäljellä Assurissa, Egyptissä, Patroksessa, Etiopiassa, Eelamissa, Sinearissa, Hamatissa ja merensaarilla. 12. Hän nostaa viirin pakanakansoille ja kokoaa Israelin karkoitettut miehet; ja Juudan hajoitetut naiset hän kerää maan neljästä äärestä. 13. Silloin katoaa Efraimin kateus, ja Juudan vihat häviävät. Efraim ei kadehdi Juudaa, eikä Juuda vihaa Efraimia. 14. Ja he lentävät länteen päin filistealaisten niskaan, yhdessä he ryöstävät Idän miehiä. Edom ja Mooab joutuvat heidän käsiinsä, ammonilaiset heidän alamaisikseen. 15. Ja Herra vihkii tuhon omaksi Egyptin merenlahden ja vihansa hehkussa kohottaa kätensä Eufrat-virtaa vastaan, lyö sen hajalle seitsemäksi puroksi ja tekee sen kengin kuljettavaksi. 16. Siitä tulee valtatie hänen kansansa jäännökselle, joka on jäljellä Assurissa, niinkuin tuli Israelille silloin, kun se Egyptin maasta lähti. Jes 12: 1. Sinä päivänä sinä sanot: ”Minä kiitän sinua, Herra, sillä sinä olit minuun vihastunut, mutta sinun vihasi asettui, ja sinä lohdutit minua. 2. Katso, Jumala on minun pelastukseni; minä olen turvassa enkä pelkää, sillä Herra, Herra on minun väkevyyteni ja ylistysvirteni, hän tuli minulle pelastukseksi.” 3. Te saatte ilolla ammentaa vettä pelastuksen lähteistä. 4. Ja sinä päivänä te sanotte: ”Kiittäkää Herraa, julistakaa hänen nimeänsä, tehkää hänen suuret tekonsa tiettäviksi kansain keskuudessa, tunnustakaa, että hänen nimensä on korkea.

Kysymyksessä ei siis ole korvausteologinen näkemys, jonka mukaan Raamatun Israel olisi korvattu hengellisesti seurakunnalla, josta tulee ”Hengellinen Israel”. Ei näin. Silti tässä *messiaanisessa, Jumalan lasten hengellisessä seurakunnassa* on kyllä kahdenlaisia lapsia: 1) niitä, jotka sukunsa puolesta ovat juutalaisia, siis Jeesukseen uskovia messiaanisista juutalaisista, sekä 2) niitä, jotka uskossaan Jeesukseen Kristukseen on yhdistetty jaloon Öljypuuhun ei-juutalaisina (”messiaanisista pakanakristittyjä”).

”*Hengellinen Israel*” eroaa maanpäällisestä ”*Fyysisestä Israelista*”, sillä vapautuminen tapahtuu *hengessä*. Toisin sanoen juutalaisten ”*hengellinen pakkosiirtolaisuus*” päättyy silloin, kun he löytävät Kristuksen omana Vapahtajanaan. Kristus tulee olemaan heidän valonsa ja temppelinä, kuten Ilmestyskirja kertoo. Messiaanisista juutalaisista seurakunnat painottavat, että niiden sukunsa puolesta juutalaisten, jotka löytävät Jeesuksen Messiaana, ei tarvitse kääntyä kristityiksi, eikä liittyä kristilliseen kirkkoon voidakseen uskoa Jeesukseen. Asia on ilmaistu niinkin, että kun messiaanisista juutalaisista uskovat ristiinnaulittuun ja ylösnousseeseen Messiaaseen (Kristukseen) pelastuksenaan, he ovat päässeet viettämään *vapautuksensa riemuvuotta Pyhässä Hengessä*.⁵¹

”Hengellisessä pakkosiirtolaisuudessa” elänyt juutalainen, joka on liitetty takaisin omaan Öljypuuhunsa Kristukseen, on uuden temppelin eli *Kristuksen ekklesian* (elävistä kivistä rakennetun temppelin) pappi.⁵²

Juutalaiset ovat olleet ja heistä vielä tulee väkevä pappiskansa. Täten, koska Israel on langennut vain ajaksi, Jumala kokoaa Sanallaan ja evankeliumillaan *oikeata Israelia*, valitun kansan jäännöstä, joka elää armolupauksesta. Kuten Raamatusta näemme, Kristuksen Messiaana ja Pelastajana tunnustaneet, ja **juutalaista syntyperää olevat apostolit julistivat ensimmäisellä vuosisadalla pelastuksen sanomaa synagogissa juutalaisille ja sitten lähetyskentillä koko maailmalle.**⁵³ **Tämä messiaaninen juutalaisten julistustyö jatkuu.**

Raamattu kertoo, että vain osa juutalaisista säästetään ja vain jäännös pelastuu (jäännösteologia). Profeetta ja pappi Hesekiel kertoo, että *vain ne säästettiin*, joilla oli Jumalan merkki otsassaan (Hes 9:4,5). Ja apostoli Paavali viittaa Jesajaan ja sanoo, että vaikka Israelin lapset olisivat luvultaan kuin meren hiekka, niin *pelastuu heistä vain jäännös* (Room 9:27). Vain sydämeltään ympärileikatut pelastuvat, eikä tässä ole

⁵¹ Lähde tiedossa kirjoittajilla.

⁵² Timo Eskola, Uuden testamentin narratiivinen teologia, 2011, ss. 429-

⁵³ vert. Timo Eskola, Uuden testamentin narratiivinen teologia, 2011, luku 7, Uuden Israelin kokoaminen.

erotusta juutalaisen eikä kreikkalaisen (= ei-juutalaisen) välillä. Tämä ei taaskaan saa johtaa ajatukseen, että ”koko Israel” tai ”sydämeltä ympärileikatut” tarkoittaisi suoraviivaisesti vain kristillistä seurakuntaa, vaikka heihin näitä vertauksia voidaankin soveltaa. *Jäännös* tarkoittaa konkreettisesti Jeesukseen uskovien juutalaisten *jäännöstä, siis lupauksen lapsia*.

Israelilla, siis Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin jälkeläisillä (nyk. kielessä ”juutalaisilla”) on, ja tulee aina olemaan, **erikoisasema** Jumalan suunnitelmissa. Ei mikään voi sitä ottaa pois. Kristillinen Kirkko ei voi riistää Israelin tehtäviä eikä sen siunauksia itselle. *Päinvastoin, kun uudestisyntynyt Israel (=juutalaiset) ja uudestisyntyneet pakanakristityt ovat istutettuina Jaloon Öljypuuhun Jeesukseen, he toimivat yhdessä*.

Ilmestyskirja kertoo 144 000 juutalaisesta, 12 000 kustakin Israelin sukukunnasta, joille on merkitty otsaan merkki (Ilm **7:1-8**). Nämä Pyhällä Hengellä sinetöidyt ja Kristuksessa lunastetut juutalaiset viittaavat ”koko Israeliin”, joka pelastuu. Kysymyksessä on Pohjoisen Israelin kuningaskunnan (Israelin) sekä Eteläisen Israelin kuningaskunnan (Juudan) pelastetut jälkeläiset aina loppuun asti. Mukaan lukien ne, jotka ovat vasta palaamassa, ja salassa ihmisiltä, vaan ei Jumalalta.

Profeetta Joel ei nähnyt ainoastaan juutalaisten palaamisen Babyioniasta, vaan hengessä *hän näki juutalaisten viimeisen palaamisen kaikkien kansojen joukosta*⁵⁴. Tämä aikakausi on nyt käsillä. Ja kun Kristus palaa perustamaan valtakuntansa, Hän tulee asumaan Siionissa, pappisvaltakunnassaan pyhän kansansa keskellä (2 Moos 19:6).

7. VIERAAT EIVÄT ENÄÄ KULJE ISRAELIN MAAN LÄPI

Israel on ollut ikaiaikaisesti vieraiden kansojen puristuksessa. Itsenäinen kuningasajan historia on pituudeltaan 400 vuotta, eli neljä kertaa pitempi kuin Suomen valtion historian aika. Toisella vuosituhannella eKr eteläisen kuningaskunnan Juudan ja pohjoisen kuningaskunnan Israelin alueet olivat vielä *Kanaanin maata*, joka tuli myöhemmin tunnetuksi nimellä Israel. Sitä hallitsi myös Egypti aikavälillä noin 1550-1180 eKr.⁵⁵ **Kuningasajan historia osui vuosiin 1000–586 eKr, mutta** tämä aikakausi⁵⁶ päättyi Pohjois-Israelin kuningaskunnan osalta Assyrian pakkosiirtolaisuuteen 722 eKr, ja eteläisen Juudan kuningaskunnan osalta Jerusalemin valloitukseen vuonna 587/6 eKr,⁵⁷ jolloin valloittaja Babylon vei useissa aalloissa kansaa Baabelin vankeuteen. Arkeologisten tutkimusten perusteella Juuda oli vielä 800-

⁵⁴ Henrietta C Mears, *Avain Uuteen ja Vanhaan testamenttiin*, 1988.

⁵⁵ https://fi.wikipedia.org/wiki/Israelin_historia#Egyptin_aikakausi

⁵⁶ **Vanha testamentti ja kuningasajan historia (noin 1000–586 eKr.)**

http://www.helsinki.fi/teol/pro/emo/liitteet/2009_EksMet_Merja_Liite2.pdf

⁵⁷ http://www.helsinki.fi/teol/hyel_vanha/opiskelu/ek100/EK101%20Luentomateriaalit/26.9.kuningasaika.pdf

luvulla eKr varsin vaatimatonta aluetta verrattuna Israeliin. Juuda kuitenkin vaurastui ja siitä olisi tullut merkittävä keskus 600-luvulla eKr.⁵⁸

Kymmenen heimon Pohjoisvaltio Israel ei virallisesti palannut Assyriasta, eikä rakentanut enää dynastiaansa. Sen sijaan kun Juuda palasi *osittain* pakkosiirtolaisuudesta, siitä ei tullut enää itsenäistä kuningaskuntaa, vaan se joutui Persian hallinnon alle, koska Persia liitti Babylonian itseensä. Tämän jälkeen Juudan alue joutui Makedonian kuninkaan Aleksanteri Suuren hallintoon 300-luvulla eKr.

Merkittävää on, että Makkabealaiset nousivat 165 eKr seleudikien (syyrialaiset) valtaa vastaan ja he *perustivat uudelleen Juudean kuningaskunnan*, jota hallitsi hasmonit. Rooma kuitenkin valloitti rannikon 63 eKr ja Juudean alue liitettiin Rooman valtakuntaan vuonna 6 jKr. Tämän jälkeen juutalainen sotasankari Simon bar Kokhba ryhtyi joukkoineen taistelemaan roomalaisia vastaan 132-135 jKr ja piti jonkin aikaa aluetta hallinnassaan, kunnes hänet kukistettiin verisesti ja *135 maakunnalle annettiin nimi Palestiina*.⁵⁹ Lopun ajoista Jeesus sanoi: ”Voi raskaita ja imettäväisiä niinä päivinä! Sillä suuri hätä on oleva maan päällä ja viha tätä kansaa vastaan; ja he kaatuvat miekan terään, heidät viedään vangeiksi kaikkien kansojen sekaan, ja **Jerusalem on oleva pakanain tallattavana, kunnes pakanain ajat täyttyvät** (Luuk 21:23-24).

Kuningas Daavid oli Juudan kuningas 1012-1005 eKr ja koko Israelin kuningas 1005-972 eKr. Daavidin 40 vuotisen hallintoajan aikana hän laski vankan pohjan Israelin *kansalliselle identiteetille* ja kehitykselle, 1 Aik 29:27.⁶⁰ Raamattu kertoo, että kuningas Daavidin kymmenes poika, heetiläisestä Batsebasta syntynyt Salomo, hallitsi niin ikään 40 vuotta aikavälillä 970-931 eKr. ”Salomo hallitsi Jerusalemissa koko Israelia (= Israelia ja Juudaa) neljäkymmentä vuotta”, 2 Aik 9:30. Tämän jälkeen kuningaskunta jakaantui 931 eKr. Salomon pojasta Rehabeamista tuli Juudan kuningas isänsä Salomon jälkeen ja hän hallitsi aikavälillä 931-913. Ja Jerobeamista tuli 22 vuoden ajan Israelin kuningas⁶¹.

Vanhan liiton messiaanille juutalaisille Messiaan valtakunta on ensisijassa konkreettinen, tämän puolinen asia. Sakarjan profetioita on tulkittu kahdella tapaa: 1) konkreettisesti *fyysisen Israelin* näkökulmasta käsin (fyysisestä pakkosiirtolaisuudesta vapautuminen) ja 2) hengellisestä *hengellisestä Israelista* käsin (hengellisestä pakkosiirtolaisuudesta vapautuminen). Sakarjaa on pidetty ns. *kunnian ajan* profeettana, jonka sanoma koski ihanaa tulevaisuutta. Sakarja näki tulevien aikojen Messiaan persoonassa toisetkin kasvot: 1) Messias nöyryytettynä, ja 2) Messias

⁵⁸ <http://www.helsinki.fi/teol/pro/emo/tarkastelutapoja/arkeologia5.html#1> (Arkeologi, TT Merja Alanne).

⁵⁹ https://fi.wikipedia.org/wiki/Israelin_historia

⁶⁰ ”Jumala on kansojen kuningas, hän istuu pyhällä istuimellaan” (Ps 47:9) STI:n tutkija, dosentti Timo Eskola antaa Israelille osuvan nimen ”Jumalan ensimmäinen valtakunta” Ks. Timo Eskola, ”Juutalainen nimeltä Jeesus. Monikasvoinen Messias”, 2000. Ks. STI:n opetusvideoita mm. Israel-teeman ympärillä:

<https://www.youtube.com/channel/UCCpfyqcJE00lxNsgrHW5GfA>

⁶¹ https://fi.wikipedia.org/wiki/Luettelo_Israelin_kuningaskunnan_kuninkaista

suuressa kunniaassa. Erään raamatunoppineen havaintojen mukaan juutalaiset eivät ole vielä suuresta määrin välittäneet kärsivästä ristin Kristuksesta, eivätkä kristityt ole välittäneet nostaa kunniaan kruunattua Kristusta ja hänen messiaanisuuttaan. Jeesus Kristus on kuitenkin molemmat: Syntien sovittaja + kuningasten Kuningas. Tähän Jeesuksen ristin- ja kunnian teologiaan viitataan kirjallisuudessa ainakin silloin, kun halutaan nähdä Messiaan ulottuvuudet kokonaisuudessaan, ja kun Raamattu avaa tämän näkökulman juutalaisesta Jeesuksesta.

Sakarjan aikana ja hänen jälkeensä oli niitä, jotka ymmärsivät profetioiden hengellisiin syvyysiksi. Niiden mukaan on välttämätöntä, että juutalaiset tekevät parannuksen, että tapahtuu Hengen vuodattaminen Israelin ylle, ja että Davidin suvulle annetaan lähde syntiä ja saastaisuutta vastaan.⁶²

Aapeli Saarisalo, Suuri Työpäivä:
”Kansojen evankelioiminen on juutalaisten lähetystehtävänä. Maailman uudestisyntyminen ei tapahdu kehityksen kautta, vaan taivaasta käsin, äkisti. Toora, joka on yleisnimitys kaikkien Mooseksen kirjojen sisällölle, merkitsee sekä lakia että evankeliumia. Tämä merkitsee myös ’opetusta, oppia’. Ensimmäisessä psalmissa tai salmissa on kyseessä Herran opetuksen ja Jumalan Sanan rakastaminen. ’Sillä jos uskoisitte Moosesta, uskoisitte minua, sillä Minusta hän on kirjoittanut’, Joh 5:46).”

Sak 13:2 on nykyään tulkittu kyllä silläkin tavalla, että saastaisuuden henki olisi *Islam* (ja henkivallat, jotka ovat läsnä itsetekoisissa uskonnoissa, väärissä oppitulkinnossa), ja että se hävitettäisiin, samalla kun kaikki muut väärät profeetat ja epäjumalat ajetaan maasta pois. Mm. Jesajan kirja (esim. luku 12) ja Sakarjan kirja osoittavat, että juutalaisilla oli jo aikoinaan mahdollisuus nähdä Sanasta heidän tuleva Messiaansa Jeesus. Sakarja: ”Ja kun minä sanon Hänelle: Mitä ovat nuo haavat keskellä käsiäsi, vastaa Hän, ne lyötiin minun ystäväini huoneessa”, Sak 13:6 (tekstin tarkistus, Septuaginta, <https://www.iankaikkinensana.net/>) ”Ja minä vuodatan Daavidin suvun päälle ja Jerusalemin asukasten päälle armon ja laupeuden Hengen. He katsovat Minuun, jota he ovat pitäneet pilkkanaan...(Sak 12:10, tekstin tarkistus, Septuaginta, <https://www.iankaikkinensana.net/>).⁶³”

Koko Israelin kansa tulee olemaan Herralle pyhitetty, kun ”Messiaan valtakunta” perustetaan. Jaloon Öljypuuhun (Jeesukseen) oksastetut oksat koskevat Jumalan lapsia kaikista kansoista ja kielistä. *Jerusalem* on Suuren Kuninkaan kaupunki. Jumala on Israelin Kuningas. Jerusalem on Israelin. Profeetta Joelin sanoin 3:17. ”... minä olen Herra, teidän Jumalanne, joka asun Siionissa, pyhällä vuorellani. Ja Jerusalem on oleva pyhä, ja vieraat eivät enää kulje sen läpi.” Mutta he tulevat sinne ylistämään Jumalaa, minkä takia Jerusalem tulee olemaan *kaikille kansoille* rukouspaikka⁶⁴.

Voi vain kuvitella, miten riemullisesta on se, kun *Vanhan liiton messiaaniset juutalaiset ottavat vastaan Jeesuksen Messiaana* ja sanovat Jer 17: 14. ”Paranna minut, Herra, niin minä parannun, auta minua, niin olen autettu. Sillä Sinä olet minun ylistykseni”. Miten riemullista on, kun *Uuden liiton messiaanisilla juutalaisilla on*

⁶² Mears, emt.

⁶³ https://docs.wixstatic.com/ugd/126c2c_1d6b6c3144794c9b9f20ca58f831c5d2.pdf

⁶⁴ Mears, emt.

Aapeli Saarisalo, Suuri Parantaja, 1986: ”Messias on koko maailman Vapahtaja”, s. 22.

sydämessä ja suussa todistus Matt 8:17. ”Hän otti päällensä meidän sairautemme ja kantoi meidän syntimme, ja vuoksemme kärsii tuskaa” (Septuagintan mukaan)⁶⁵.

Lupausten lapset tulevat käsittämään, mitä Jumala tarkoitti, kun Hän sanoi: ”Ja te olette minulle pappisvaltakunta ja pyhä kansa. Sano nämä sanat israelilaisille” (2 Moos 19:6). Ja mitä Jeesus tarkoitti, kun Hän sanoi: ”Ja minä sanon teille: monet tulevat idästä ja lännestä ja aterioitsevat Aabrahamin ja Iisakin ja Jaakobin kanssa taivasten valtakunnassa (Matt 8:11).

8. AAPELI SAARISALON OPETUSTA

Aapeli Saarisalon kirjasta Suuri työpäivä, 1997: ”...Kristuksen toista tulemistä pidetään nykyaikaisen tulkinnan mukaan kuvaannollisena ja uskotaan yhteiskunnan vähitellen muuttuvan hyväksi. **Raamatussa kehoitetaan tekemään kaikki niin kuin Herralle.** Mutta nykyään sanotaan: ihmisille, ihmisille. Vanhan maailman synnin mitta täyttyy. Mutta *pakanain lukumäärä tulee täyttymään.* Seurakunnan tehtävänä on jouduttaa tätä tekemällä työtä. Vieraana ja muukalaisena kristityn varsinaiseen ohjelmaan ei kuulu maailman parantaminen, vaikka kristitty toivookin, että yhteiskunta olisi niin hyvä kuin suinkin on mahdollista.”

Aapeli Saarisalon kirjasta Neljä evankelistaa, 1961: ”Rooman valtakunnan erilaisten kansojen sekaan ilmestyi yhä enemmän saarnamiehiä, jotka puhuivat Jumalan rauhasta ja ennustetusta Messiaasta... *Kun sydän oli täynnä, he puhkesivat puhumaan myös vierailta kielillä.* Näin he saivat julki pääasian, sanoman siitä, että taivaallisen Isän rakkaus on ilmestynyt Jeesuksen kautta ja vaikuttaa jatkuvasti Pyhän Hengen vuodatuksen kautta, joka uudistaa kurjan ihmissydämen...kurjat orjat ja sivistyneet sekä eri kansallisuudet **tunsivat kuuluvansa yhteen, olevansa yhtä perhettä (Ef 2:9) ja yhtä ruumista (Ef 4:4)**”, ss. 243, 244.

Aapeli Saarisalon kirjasta Suuri työpäivä, 1997: ”*Jos on lähellä Herraa, on lähellä tulta, rakkauden tulta. Jos rukoillaan vähän, saadaan vähän Herran kasvojen säteilyä (2 Moos 34, 35).* Rukous on jatkuvaa soihdun kantamista öljyastiaan, Hengen lahjan vastaanottamista...Ilmoituksen Jumala ilmaisee salatun olemassaolonsa, Herra paljastaa käsivartensa. ’Minä olen’ merkitsee Jumalan nimeä: Jehova, Jahve, Kristus.

Aapeli Saarisalon kirjasta Jerusalem, jos unhotan sinut..., 1963: ”Koko kristillisen ajan juutalaisten historia on täynnä veristä vainoa, vuosisatojen aikana heitä tuhottiin polttoroviolla ja viimeisissä suurissa vainoissa tapettiin kaasukammioissa. Miten tämä kansa on sitten lainkaan voinut säilyä? Tähän kysymykseen saamme vastauksen juutalaisten rukouskirjasta, joka on peräisin ajalta ennen Kristuksen syntymää ja on erittäin lähellä Raamattua. Vainojen keskellä ovat syntyneet liikuttavat *itkuvirret* (pijjutim), joissa valitetaan sitä, miten ihminen voi olla epäinhimillinen toista ihmistä kohtaan. Näissä virsissä on katse kiinnitettyä Israelin Jumalaan ja lupauksiin Messiaasta. Nekin perustuvat **Raamattuun, joka on ”Israelin perintö”** (B. Sukka 42 a) ja Israelin mietiskelyn kohde päivin ja öin (B. Men. 99b).”

⁶⁵ <https://www.iankaikkinensana.net/>